

ність певного делегування компетенції платника на підставі закону або договору. З наведеного, можна зробити висновок, що у відносинах представництва платник податків може виступати не лише статичним суб'єктом, а й реалізовувати свої права та здійснювати обов'язки в певній динаміці.

Лук'янець С. О.

*Національний університет державної податкової
служби України, здобувач*

СПІВВІДНОШЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ТА ПРИБУТКІВ ЗА ПОДАТКОВИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Розмежування вихідних критеріїв формування податкового обов'язку передбачає пов'язаність платника та об'єкту. Стосовно окремого різновиду прямих податків ця пов'язаність набуває дуже специфічних рис. Справа в тому, що співвідношення таких об'єктів як «дохід» та «прибуток» принципово розмежовується за такими носіями податкового обов'язку як юридичні та фізичні особи. Прибутку як об'єкта оподаткування у фізичної особи не може бути взагалі, бо він характеризує діяльність виключно юридичних осіб, оскільки для його визначення необхідні показники бухгалтерського обліку, облік основних фондів та оборотних засобів і т.д. Фізичні особи можуть використовувати в якості об'єкта оподаткування тільки доходи. Категорія прибутку не може бути застосована щодо оцінки результатів діяльності фізичних осіб, оскільки це пов'язане як з особливостями обліку й визначення, так і зі змістом цього поняття. Відносно фізичних осіб об'єктом оподаткування може виступати тільки дохід, тоді як податкове регулювання діяльності юридичних осіб допускає використання як доходу, так і прибутку.

Визначаючи об'єкт оподаткування, законодавець використовує перелік видів об'єктів оподаткування, серед яких одним із видів об'єктів оподаткування є доходи. При цьому йдеться про орієнтованість окремого типу платника на специфічний різновид об'єкту – особливість отримання доходу знаходиться в основі визначення резидентства. При оподаткуванні резидентів враховуються всі види доходів, що ними отримуються. До них належать як доходи, одержані на території України, так і доходи, що отримані з джерел, що перебувають за межами держави, тоді як нерезидентами в той же час виступають платники, в яких обов'язок із сплати податків виникає тільки за місцем одержання доходів. Відповідно до ст. 14 Податкового кодексу України доходами визначаються загальна сума доходів платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі у виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами.

Особливістю правового регулювання платника податку й об'єкта оподаткування є досить тісний взаємозв'язок і кореспонденція цих елементів правового механізму податку. Це зрозуміло, оскільки податковий обов'язок в тієї чи іншої особи виникає тільки за наявності в неї об'єкта оподаткування. Можна, звичайно, припустити ситуацію, коли платник податку на прибуток не одержує доходу, але здійснює діяльність, пов'язану з його одержанням, але при цьому він має вести податковий облік, надавати податкову звітність. Бажаним було б при визначенні об'єкта оподаткування закріпити принциповий підхід до характеристики і регулювання цього поняття, оскільки у статті, що визначає платника податку, уже сформований основний підхід при деталізації об'єкта оподаткування. Зміст окремих положень Податкового кодексу України, що оперують поняттям «дохід» при визначенні об'єкта оподаткування, свідчить про те, що законодавець мав намір сформулювати це поняття у значенні загальної суми надходжень (в грошовій або натуральній формі) як з усіх джерел, так і від будь-якої діяльності платника податків, без урахування витрат.

Безпосередньо ж прибуток як об'єкт оподаткування закріплено в Розділі III Податкового кодексу України. В цьому розділі об'єкт оподаткування з податку на прибуток підприємств визначається шляхом диференціації прибутку резидента та доходу (прибутку) нерезидента. Законодавець, встановивши в якості об'єкта оподаткування прибуток, вкрай рідко використовує це поняття в тексті Кодексу, оперуючи головним чином поняттям «дохід», виходячи з того, що для визначення прибутку неодмінно необхідно звертатися до категорії доходу, складовою частиною якого він є, або в окремих випадках допускається підміна поняття «прибуток» поняттям «дохід».

Ханова Р. Ф.

*Національний університет державної податкової служби України,
здобувач*

ПЛАТНИКИ ПОДАТКІВ ТА ЇХ ВІДОКРЕМЛЕНІ ПІДРОЗДІЛИ ЯК УЧАСНИКИ ПОДАТКОВИХ ВІДНОСИН

Платники податків визначені ст. 15 Податкового кодексу України. Ними визнаються фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або проводять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів. Аналіз цієї статті призводить до деяких висновків.

По-перше, акцент законодавця на просту і в той же час складну конструкцію визначення особи щодо якої орієнтується встановлення податкового обов'язку. Дійсно, в якості основного орієнтиру йдеться про тра-